

گفت‌وگو با دکتر وحید زمانی، **استاد دانشگاه و پژوهشگر ژنتیک حفاظت**

حفظ زیستگاه بر تکثیر در اسارت اولویت دارد

سامان موحدی‌راد: احتمالا تا چند روز دیگر اخباری درباره بارداری «ایران»، یوزی که سال گذشته هر سه فرزندش را از دست داد، در رسانه‌ها منتشر می‌شود؛ درست مثل سال گذشته که ایران و فیروز و سه فرزندشان به‌ویژه فیروز به مرکز توجه افکار عمومی و رسانه‌ها در زمینه محیط زیست تبدیل شدند… صفحه ۱۰

روزنامه

چهارشنبه ۶ اردیبهشت ۱۴۰۲ • ۵ شوال ۱۴۴۴ • ۲۶ آوریل ۲۰۲۳ • سال بیستم • شماره ۴۵۳۸ • ۱۲ صفحه • ۱۵۰۰۰ تومان

در امتداد فرمان عفوگسترده رهبر انقلاب

رئیس جمهوری ضوابط بخشودگی مرتکبان اعمال خلاف قانون در ناآرامی‌ها را ابلاغ کرد

♦ با این بخش‌نامه دانشگاهیان، معلمان، فعالان اجتماعی هنرمندان و ایرانیان مقیم خارج هم مشمول عفو می‌شوند

صفحه ۵

در «شرق» امروز می‌خوانید: تلاش دوباره برای قدکشدین خانه‌های محله جماران، در حاشیه کتاب «مالیخولیای چپ» از انزو تراورسو؛ خاطره چپ: به یاد آر و یادداشتی از امیر عربی

بایدن رسماً برای انتخابات ۲۰۲۴ نامزد شد بلندپروازی‌های «جو»

وداع با آشوت دمیرزیان روایتگر زیست مشترک

داستان یک شعار عجیب در خراسان رضوی

گفت‌وگو با هیوا قادر، نویسنده کرد به مناسبت انتشار «خانه گربه‌ها» محافظت از تنهایی

یادداشتی از سامان صفرزائی

سرگیجهٔ انقلابیِ آصف بیات

یادداشت

دلایل گسست دولت–ملت

محمدرضا یوسفی شیخ ریاط

اقتصاددان و استاد دانشگاه مفید

به نظر می‌رسد به دلیل تفاوت در مفاهیم، شاخص‌های ارزیابی وضعیت کشور، نظام مسائل و دغدغه‌های دولت و مردم، شکاف دولت-ملت در یک روند زمانی افزایش یافته و اعتماد اجتماعی کاهش پیدا کرده است. این گسست از علل مهم وقوع اعتراضات اجتماعی در چند سال اخیر بوده است. پرسش اساسی این است که این شکاف ناشی از چیست؟ چرا ذهنیت‌ها تا حد بسیار زیادی از یکدیگر متفاوت بوده که گویی دولت و مردم در دو دنیای متفاوت از هم زندگی کرده و از آن سخن می‌گویند. چرا به اینجا رسیدیم؟ پاسخ‌های مختلفی به این سؤال داده شده اما یکی از آنها، شکل‌گیری حلقه بسته دولت است که منجر به این فاصله شده. منظور از حلقه بسته، گروه‌هایی در درون قدرت بوده که دوره طولانی در مسندهای امور هستند. همانند انرژی که از بین نمی‌رود، بلکه از شکلی به شکلی دیگر در می‌آیند، آنان نیز در سیستم باثبات هستند البته از پستی به پستی دیگر می‌روند. این ماندگاری ناشی از توانمندی یا به تعبیری شایستگی نیست بلکه بر اساس وفاداری تعریف می‌شود. اگر در همین یکی، دو سال اخیر به تغییرات مشاغل برخی افراد نگاهی شود، صدق این ادعا روشن می‌شود. دوام این افراد معمولاً از سن بازنشستگی متعارف نیز می‌تواند بگذرد. خروج آنان از مناصب در اثر دو امر عدول از چارچوب‌های وفاداری یا مرگ و اموری مشابه آن رخ می‌دهد. ویژگی دیگر این افراد و سازمان‌ها، عدم شفافیت و نظارت‌ناپذیری توسط نهادهای مدنی است. عملکرد اقتصادی آنان شفاف نیست. حوزه‌های فعالیت اقتصادی، حساب‌های مالی، چگونگی و منطق فعالیت آنان، تعداد افراد شساغل، چگونگی انتصابات و موارد مانند آن واضح نبوده و سازوکاری نیز برای کسب اطلاع جهت تحلیل وجود ندارد. در نتیجه امور یادشده، پاسخ‌گویی از سوی آنها بی‌معناست. تنها راه اطلاع مردم و نهادهای مدنی و رسانه‌ها از عملکرد آنان، گزارش‌های قطره‌چکانی و عمدتاً مبتنی بر جنبه‌های خیرخواهانه است. عدم شفافیت و نظارت‌ناپذیری موجب شکل‌گیری اقتصاد رانتی و انحصاری می‌شود. فساد نهادینه می‌شود و ابتکار، خلاقیت و نوآوری شکل نمی‌گیرد. در این اقتصاد، بخش خصوصی واقعی بخش ضعیف بوده و بخش خصولتی هر روز تقویت می‌شود. بر اساس مطالب بیان‌شده، روشن می‌شود تفاوت مفاهیم، شاخص‌های ارزیابی، نظام مسائل و دغدغه‌ها میان دولت و ملت چرا عمیق‌تر از گذشته شده است. اقتصاد رانتی، فقدان امنیت سرمایه، عدم تضمین حقوق مالکیت، ضعف فضای کسب‌وکار، گسترش فساد دولتی و خصوصی موجب کندی رشد اقتصادی، کاهش سرمایه‌گذاری، خروج سرمایه از کشور و در نهایت کاهش سطح رفاه جامعه، رشد فقر گسترده و شدت فقر و شکاف طبقاتی عمیق در جامعه شده و عقب‌ماندگی را تداوم می‌بخشد. ادامه در صفحه ۵

گزارش «شرق» از پیامدهای قطع برق و گاز صنایع که هم صنعت را گرفتار می‌کند و هم ارزآوری را در مضیقه قرار می‌دهد

دردسرهای ارزی افت تولید

مهماق سلیمان بیگی: سردی زمستانی که برخی می‌گفتند اروپایی‌ها را زمین‌گیر می‌کند، حالا دامن بازار ارز را گرفته است و صنایع بزرگ و ارزآور از خسارت‌های سنگین قطع تابستانه برق و سهمیه‌بندی زمستانه گاز می‌گویند که در نتیجه آن تزریق ارزاین صنایع بزرگ به بازار کاهش داشته است. روزهایی که گروهی نگران اروپا بودند، تولیدات صنایع ارزآور و بزرگ کشور به دلیل کمبود تابستانه برق و جیره‌بندی زمستانه گاز در حال کاهش بود. حلا وضعیت آن روزهای صنایع ایران در بازار ارز نمودار شده و دو مادر صنعت ایران اعلام می‌کنند که مشکلات زیرساختی در حوزه انرژی خسارت سنگینی به آنها وارد کرده است.

گزارش تیتربک را در صفحه ۴ بخوانید

عبدالرحمن فتح‌اللهی: مجلس یازدهم برای بار دوم تصمیم گرفته است تا وزیر صنعت، معدن و تجارت را به صحن بکشاند و سیدرضا فاطمی‌امین را استیضاح کند. این عزم قوه مقننه برخلاف آبان ماه سال گذشته که استیضاح وزیر صمت رای نیابرد و او به کارش بازگشت، سبب شده تا کاهی بحث و جدل‌های کم‌سابقه‌ای را بین دولت و مجلس ایجاد کند. پیرو این نکته نمایندگان مجلس هم دچار نوعی فضای دوقطبی و چندقطبی درباره استیضاح وزیر صمت شده‌اند که به نظر می‌رسد متأثر از تحركات جریان‌های حامی دولت در مجلس و نیز فشارهای بیرونی از سوی برخی جریان‌های سیاسی باشد.

در روزهای اخیر توجه محافل رسانه‌ای داخلی به این فضای چندپاره، گنگ و مبهم نشان از آن دارد که تداوم وضعیت فعلی بین دولت و مجلس بر سر فاطمی‌امین می‌تواند در ادامه به دیگر اعضای کابینه هم کشیده شود و با توجه به مشکلات بازار خودرو و تورم روزافزون در کنار دیگر مشکلات جاری، ادامه وزن‌کشی دو

یادداشت

چند نکته در باب اصل ۲۷ قانون اساسی

افشین حبیب‌زاده

پس از درگذشت مهسا امینی و شکل‌گیری تجمعات خیابانی در سال گذشته، مجلس شورای اسلامی طرحی را برای اجرای اصل ۲۷ قانون اساسی توسط مرکز پژوهش‌ها آماده کرد و قصد دارد در کمیسیون مربوطه یعنی کمیسیون امور داخلی و شوراها به بحث و بررسی بگذارد. در این خصوص با توجه به اهمیت و سوابق موضوع و تجمعات صورت‌گرفته در سال‌های پیشین، ذکر چند نکته را لازم و ضروری می‌دانم. تقویت و تضعیف این اصل بر میزان مقبولیت نظام چه در داخل و چه در عرصه بین‌الملل تأثیرگذار بوده و در صورت توجه و اجرای دقیق می‌تواند موجب اعتمادسازی و بهبود کارکردها در حکمرانی شود.

۱- اولین نکته مهمی که در این خصوص باید ذکر شود، اشاره به صراحت این اصل است. «تشکیل اجتماعات و راهپیمایی‌ها، بدون حمل سلاح، به شرط آنکه مخل به مبانی اسلام نباشد آزاد است» (اصل ۲۷ ق.ا.ق.). آزادی تجمعات و راهپیمایی‌ها ضمن رعایت تنها دو شرط و بدون احاله موضوع به قانون -برخلاف برخی اصول دیگر از جمله اصل ۲۴ که به آزادی مطبوعات مربوط می‌شود- می‌تواند نشانگر صراحت این اصل باشد. این مهم می‌تواند بیانگر این نکته سلبی باشد که مجلس نمی‌تواند در این زمینه قانون‌گذاری کند. شاید قانون‌گذار اساسی بیم آن را داشته است که مبادا مجلس از طریق قانون عادی آزادی مصرح در قانون اساسی را به بهانه‌های مختلف یا تحت تأثیر سایر دستگاه‌ها محدود کند. لازم به ذکر است که جمله «به موجب قانون معین خواهد شد» در پیش‌نویس بوده است ولی در جریان بحث حذف می‌شود. از سوی دیگر اصل ۷۱ به مجلس این اختیار را داده است که فقط در حدود مقرر در قانون اساسی قانون وضع کند. درحالی‌که اصل ۲۷ چنین مجوزی به قانون‌گذار نمی‌دهد. بدون تردید ورود به این امر از سوی مجلس مباحث متعددی را از جمله لزوم اخذ مجوز، برخورد‌های سلیقه‌ای با اصل موضوع، تخلفات و مجازات‌هایی را پیش خواهد کشید که می‌تواند منجر به خدشه به این اصل قانون اساسی شود.

۲- نکته دیگر در باب مسئله آزادی است. با مراجعه به

ادامه در صفحه ۵